

Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální škola, Svitavy, Milady Horákové 488

Milady Horákové 488, 568 02 Svitavy

Identifikátor školy: 600 024 491

Termín konání inspekce: 14. – 23. březen 2005

Čj:	J1-1016/05-5172
Signatura	oj4zy524

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatel: Pardubický kraj
Komenského náměstí 125
532 11 Pardubice

Právní forma: příspěvková organizace

Speciální školu, Svitavy, Milady Horákové 488, tvoří:

- Speciální základní škola při nemocnici s kapacitou 12 žáků
- Zvláštní škola s kapacitou 150 žáků
- Pomocná škola s kapacitou 31 žák
- Přípravný stupeň s kapacitou 6 žáků
- Školní družina s kapacitou 60 žáků

Aktuální počet žáků zvláštní školy: 129

PŘEDMĚT INSPEKCE

1. Personální podmínky vzdělávání ve zvláštní škole
2. Materiálně-technické podmínky vzdělávání ve zvláštní škole
3. Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk, řečová výchova, přírodověda, fyzika a pracovní vyučování ve zvláštní škole
4. Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE

Vzdělávací proces ve zvláštní škole (dále jen ZvŠ) zajišťuje celkem sedmnáct učitelů. Sedm disponuje odbornou kvalifikací potřebnou pro výuku na daném typu školy a deset učitelů je nekvalifikovaných. Čtyři z nich si doplňují požadované vzdělání studiem příslušného oboru. Skladba úvazků pedagogické činnosti je vyvážená, předměty jsou většinou přiděleny i s ohledem na další znalosti, dovednosti a zájem vyučujících.

Organizační struktura školy je jasně stanovena a byly s ní seznámeni všichni zaměstnanci. Součástí organizačního řádu školy je systém třístupňového řízení, který obsahuje zpětnovazebný kontrolní systém. Kompetence pracovníků v jednotlivých klíčových oblastech jsou stanoveny v pracovních náplních. V rámci vnitřního kontrolního systému jsou zaměstnanci pravidelně seznamováni s tím, za jakou konkrétní činnost zodpovídají, v jakém termínu ji mají splnit a kdo provádí kontrolu jejich práce. Vnitřní chod školy je dále upraven organizačními směrnicemi. Vedení školy tak vytváří podmínky pro týmovou práci pedagogů. Takto jasně definovaný systém řízení umožňuje efektivní práci jednotlivých úseků i práci celé školy.

Koordinace činnosti se uskutečňuje prostřednictvím porad vedení a pedagogické rady. Kolektivní projednávání a posuzování vnitřních záležitostí chodu školy a prospěch a chování žáků se uskutečňuje ve stálých nebo na přechodnou dobu zřízených poradních orgánech při dodržování zásady jediného odpovědného vedoucího. Stálými poradními orgány ředitele

jsou: porada vedení, poradní sbor ředitele, pedagogická rada, pracovní komise, předmětové a metodické komise a redakční rada pro výroční zprávu.

Přestože je více než polovina sboru nekvalifikovaná, ředitel školy se snaží umožnit učitelům doplnění odborné kvalifikace. Většina z nich si dále rozšiřuje své odborné znalosti i dovednosti formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP). Toto vzdělávání je plánované, systematické a rozdělené do tematických skupin. Jako jedna z forem sebevzdělávání je ve škole zaveden systém „náslechových“ hodin.

Spolupráce s rodiči je prováděna pravidelně na třídních schůzkách a v konzultačních hodinách jednotlivých vyučujících. Průběžně jsou rodiče seznamováni s výsledky a chováním žáků prostřednictvím žákovských knížek a notýsků. V případě výskytu závažného problému škola neprodleně jedná s příslušnými státními subjekty.

Personální podmínky vzdělávání jsou velmi dobré.

MATERIÁLNĚ - TECHNICKE PDMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE

Starší třípodlažní budova školy je v současné době v další etapě rekonstrukce. Cílem je snaha o zlepšení prostorů pro vzdělávání žáků s postižením a současně zkvalitnění pracovních podmínek pro odbornou práci pedagogů. V návaznosti na rekonstrukční práce probíhá i částečné dovybavení novým nábytkem a dalšími pomůckami. V současné době je dokončena rekonstrukce sociálních zařízení, skladu učebnic, kabinetu odborné literatury a kabinetu školní družiny. V době konání inspekce probíhala kompletní rekonstrukce chodeb v přízemí a šaten.

Každá třída má svoji kmenovou učebnu. Vyjma jedné jsou vybaveny novým školním nábytkem pro žáky. Některé třídy jsou menší, chybí zde prostory vybavené pro odpočinek a relaxaci žáků. V době konání inspekce byly prostory školy čisté, vyzdobeny zdařilými pracemi žáků působily esteticky příjemně.

Pracovní vyučování probíhalo v méně vyhovujících prostorách kmenových tříd (práce s papírem, ruční práce), ve školní dílně, která byla využita pro praktické činnosti s různým materiálem. Jedna pracovní skupina dívek byla umístěna do nevhodných podmínek provizorní učebny (v budoucnu počítačová učebna). Výuka přípravy pokrmů probíhala v kuchyňce. Ta je prostorná, je zde přiměřené množství pomůcek, náčiní a náradí. Všichni žáci měli možnost se podílet na dílčích úkolech. Vybavení umožňuje společné stolování i možnost všem podílet se na umývání nádobí a na úklidu. Přesto kuchyňka působí strohým a studeným dojmem bez názorných pomůcek a nástěnných informačních materiálů.

Materiální zabezpečení pracovního vyučování pozitivně ovlivňuje snaha zástupkyně ředitele školy a některých vyučujících, kteří se snaží sponzorsky získat zbytkové materiály (látka, plast, dřevo, kov) z různých firem. To umožňuje připravovat pro žáky pestřejší druhy prací a systematictější rozvoj jejich motoriky a pracovních dovedností.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou průměrné.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE

Vzdělávací programy

Vzdělávání probíhá podle učebních plánů, které jsou v souladu se vzdělávacím programem Zvláštní škola čj. 22 980/97-22. V době konání inspekce byl rozvrh hodin v souladu s učebním plánem a s reálnou výukou.

Kontrolní činnost probíhá pravidelně podle plánovaného vnitřního kontrolního organizačního systému.

Dokumentace školy je vedena a průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Organizaci vzdělávacího procesu vymezuje Souhrnný dokument „Provozní, vnitřní a organizační řád školy“, který je v souladu s platnými právními předpisy.

V oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nadále ve škole pokračuje zavedená canisterapie, při které se žáci prostřednictvím psů učí překonávat psychické a fyzické problémy. Probíhá formou her a procvičování různých dovedností, návyků i probíraného učiva ve třídách.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a řečové výchově

Cíle výuky byly většinou přiměřené (kromě jedné hodiny), učivo navazovalo na předchozí témata. Při sledované výuce se zásadně neprojevíly rozdíly mezi pedagogy, kteří mají odbornou kvalifikaci k výuce a těmi, kteří tuto kvalifikaci nemají. Rozdíly v kvalitě výuky byly patrné především ve volbě metod a forem práce a v přístupu pedagogů k žákům. Učivo bylo žákům prezentováno věcně správně.

Také využití pomůcky byly závislé více na osobnosti pedagoga než na jeho odbornosti. Kromě učebnic a tabule byly využity u některých vyučujících vhodné kompenzační či motivační pomůcky, často se jednalo o namnožené texty pro žáky. Audiovizuální technika využita nebyla, pouze v jedné sledované hodině byl použit notebook. Klasické uspořádání sezení žáků zcela nepodporovalo jejich vzájemnou komunikaci ani hravé metody a formy práce. Pouze někteří z vyučujících dokázali způsob posazení žáků měnit pro zaměstnání ve skupinách či práci v kruhu.

Uplatňována byla zejména práce frontální. Žáci plnili úkoly většinou společně se třídou či samostatně. Pro oživení výuky byly zařazeny v některých hodinách hry, říkanky. Někteří vyučující zařazovali častěji sborové mluvení, jiní tuto formu práce nevyužili. Jedna sledovaná hodina byla zaměřena po celou dobu na výuku psaní, což nebylo pro žáky vhodné z hlediska dlouhodobého sezení a jednostranného zaměření práce. Jeden z vyučujících dokázal učinit pro žáky přitažlivou celou dobu výuky zejména výběrem vhodných forem práce, ale i využitím rozmanité škály motivačních prvků. Žáci zde pracovali téměř po celou dobu ve skupinách, tím ztráceli ostych a příkladně spolupracovali.

U většiny pedagogů chybělo častější zařazování hravých metod a forem práce. Chybějící sborové mluvení a komunikace žák – žák zejména v některých hodinách, snižovaly efektivitu vzdělávací práce.

Vyučující vytvářeli ve skupinách většinou příjemnou atmosféru. Při hodnocení žáků využívali občas pochvaly. V závěrečné části hodin zhodnotili práci třídy pouze někteří z vyučujících, nebylo využito vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a řečové výchově byly průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech přírodověda a fyzika

Plány učiva obsahově korespondovaly s učebními osnovami realizovaného vzdělávacího programu. Sledovaná výuka byla připravená a navazovala na předcházející učivo.

Hodiny byly vedeny učiteli bez odborné kvalifikace, což mělo místy negativní dopad na úroveň vzdělávacího procesu.

Vyučování probíhalo v kmenových třídách, většinou zdařile vyzdobených pracemi žáků, ale vybavených potřebným učebním materiálem v malé až nedostatečné míře (výuka fyziky). V hodinách byly používány učebnice a pracovní sešity. Audiovizuální ani výpočetní technika využita nebyla.

Většina hodin byla vedena frontálně, místy chybělo zařazení relaxačních činností a tím byla negativně ovlivněna psychohygiena vyučování. Žáci většinou nedostávali příležitost k uplatnění svých dosavadních zkušeností, případně názoru. Nebyli vedeni k aktivnímu vyhledávání dílčích poznatků, nové učivo jim bylo memorováno prostřednictvím vyučujících, nebo individuální žakovskou četbou nové látky z učebnice. Komunikační kompetence byly rozvíjeny na nízké úrovni.

Většina vyučujících vedla žáky k toleranci a k vzájemnému respektování s ohledem na jejich nerovnoměrný vývoj a individuální schopnosti. Občasné kladné hodnocení za dílčí pokroky zvyšovalo zájem žáků o výuku a povzbuzovalo je k lepším výkonům. Způsob organizování některých vyučovacích hodin vedl ke zhoršené kázi žáků.

Hodnocení žáků probíhalo převážně ústní formou. Většina žáků projevovala k výuce kladný vztah.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědě a fyzice byly průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu pracovní vyučování

Celoroční plánování učiva dokládaly písemně zpracované tematické plány, které byly formálně v souladu s učebními osnovami. Stanovené cíle výuky a hlavně vlastní praktické činnosti se žáky většinou respektovaly jejich individuální vzdělávací potřeby. Pouze ve skupině starších žáků školy byly zařazeny práce s papírem, svým charakterem a nízkou realizační náročností vhodné pro žáky mladší.

Pro výuku činností se dřevem, kovem a dalšími materiály má škola zrekonstruovanou dílnu. V dílně jsou k dispozici jednomístné pracovní stoly se svěráky a příslušné nářadí. K vybavení patří i základní elektrické nářadí. Výuka vaření probíhala v kuchyňce, která byla přiměřeně vybavena a umožňuje práci i společné stolování žáků. V některých sledovaných hodinách byla část žáků bez odpovídajícího pracovního oděvu, ani nepoužila pracovní pláště.

V části sledovaných hodinách vyučující opomíjeli poukázat na pravidla bezpečnosti práce. Učitelé vyžadovali u žáků přiměřené pracovní tempo, respektovali jejich psychomotorické dispozice. Před zahájením práce byli seznámeni s technickým výkresem, popisem výrobku či postupu práce. Vyučující dbali, aby žáci získávali správné pracovní návyky a udržovali své pracovní místo v čistotě a pořádku. Výuka měla činnostní charakter, struktura hodin zpravidla umožňovala efektivní využití pracovního času. Zařazení velkého množství různých činností v dílně vedlo k chaotické organizaci a nedůslednému vedení žáků. Někteří žáci pracovali bez dozoru. Organizační pokyny byly, až na tuto výjimku, zpravidla jednoznačné, odpovídaly věku a možnostem žáků. Ve velmi dobrých hodinách, které byly zaměřeny na přípravu pokrmů, učitelé žáky nejen motivovali svým aktivním přístupem, ale umožňovali jim spolupracovat, nechali je pracovat i samostatně a podle potřeby jim v činnostech pomohli.

Jasnými pokyny směřovali činnosti ke stanovenému cíli. Společnou práci zakončili degustací a konzumací zhotoveného pokrmu, při kterém byli žáci vedeni k zásadám společenského stolování.

I v ostatních hodinách byl patrný individuální přístup k žákům, zejména k méně zručným. Vyučující průběžně sledovali techniku správného zacházení s používaným pracovním náradím, snažili se vytvářet a upevňovat správné pracovní dovednosti a vedli žáky k samostatnosti.

Během činnosti učitelé žáky zpravidla chválili. Ve sledovaných hodinách nebylo účinněji využito sebehodnocení žáků, poučení z chyb a vyvození závěrů, jak se podobných pochybení znovu nedopouštět.

Ve všech hodinách bylo zřejmé, že většina žáků vnímá manuální práci v tomto předmětu pozitivně.

Průběh a výsledky vzdělávání v pracovním vyučování byly průměrné.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Aktuální výsledky vzdělávání vyučující ověřují převážně ústní formou. Ve sledovaných vyučovacích hodinách byli žáci hodnoceni převážně slovně, cílem bylo především pozitivní hodnocení jako součást motivace k danému předmětu. Hodnocení vycházelo nejen z prověřování znalostí, ale i z posuzování dovedností, návyků a zručnosti žáků vzhledem k jejich rozumovým schopnostem. Pozornost pedagogů byla zaměřena na úroveň žákovských prací, rukodělných výrobků a na aktivitu žáků. Učitelé se dále zabývají chováním žáků a to nejen v oblasti řešení nevhodných projevů chování, ale snaží se i o prevenci a výchovné působení. Oficiální testy škola nevyužívá.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání dle zaměření předmětu inspekce byly průměrné.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů

Současně s inspekční činností probíhala ve škole tematická inspekce zaměřená na prevenci sociálně patologických jevů u žáků. Vyhodnocení bylo prováděno zejména prostřednictvím zadaných žákovských dotazníků, besed se žáky, pozorováním života školy, analýzou vybrané dokumentace školy, rozhovorů s vedením školy a metodikem prevence.

Školní metodik prevence je proškolen, v rámci možností se účastní vzdělávání. Informace přenáší do pedagogického sboru. Minimální preventivní program je vyhodnocován a dle potřeby inovován. Témata prevence sociálně patologických jevů učitelé začleňují do výuky a mimoškolních činností jako přirozenou součást. Akce a zájmové činnosti pořádané nad rámec povinného vzdělávání vytvářejí preventivní intervenci.

Z dotazníků vyplynulo, že jsou žáci informováni o nebezpečí nejrůznějších sociálně patologických jevů včetně užívání drog. Atmosféru ve škole většinou hodnotili jako příznivou vyjma případů problematických vztahů mezi některými spolužáky.

Souhrnné závěry z tematické inspekce budou součástí Zprávy ČŠI o školním roce 2004/2005.

Škola se prevencí sociálně patologických jevů průběžně koncepčně zabývá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 25 827/04-21, ze dne 14. září 2004
2. Třídní knihy jednotlivých tříd zvláštní školy na školní rok 2004/2005
3. Třídní výkazy a katalogové listy jednotlivých tříd zvláštní školy na školní rok 2004/2005
4. Rozdělení žáků do skupin pro výuku pracovního vyučování, školní rok 2004/2005
5. Souhrnný dokument „Provozní, vnitřní a organizační řád školy“ ze dne 10. března 2004
6. Složka záznamů z provozních porad s posledním záznamem ze dne 8. února 2005
7. Složka záznamů z porad vedení s posledním záznamem ze dne 13. ledna 2005
8. Složka záznamů z pedagogických rad s posledním záznamem ze dne 13. ledna 2005
9. Inspekční zpráva, čj. 102 147/00-4033, ze dne 9. května 2000
10. Rozvrhy hodin jednotlivých tříd zvláštní školy na školní rok 2004/2005
11. Informační prezentační brožura „Speciální školy Svitavy, Milady Horákové 44“
12. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
13. Plán hospitační činnosti na školní rok 2004/2005
14. Složka hospitačních záznamů s posledním záznamem ze dne 4. března 2005
15. Personální dokumentace zaměstnanců s osobními čísly: 6465, 6466, 7055, 1750, 1974, 8250, 8225, 8224, 1573, 3480, 3905, 3899, 8996, 8814, 9315, 9281
16. Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005
17. Kniha úrazů s 1. zápisem dne 3. října 1995 a posledním zápisem dne 2. března 2005
18. Výchovně vzdělávací plán práce školy na školní rok 2004/2005
19. Tématické plány hospitovaných předmětů

ZÁVĚR

Současný stav v oblasti materiálně-technických podmínek se díky probíhající rekonstrukci školní budovy postupně zlepšuje a tím podporuje kvalitnější vzdělávání a výchovu ve škole. Prostředí školy zčásti příznivě působí na průběh a výsledky vzdělávání a výchovy, někde vykazuje ještě rezervy. Vybavení školy učebnicemi, pomůckami a audiovizuální technikou je na běžné úrovni, v současné době ve škole není počítačová učebna.

Přestože je více než polovina sboru nekvalifikovaná, ředitel školy se snaží umožnit učitelům doplnění odborné kvalifikace. Chybějící odborná kvalifikace většinou neměla negativní vliv na kvalitu vzdělávacího procesu. Vnitřní kontrolní systém a systém třístupňového řízení umožňuje kvalitní a promyšlené vedení a organizaci činnosti a provozu školy.

Kvalita vzdělávání ve zvláštní škole měla ve sledovaných předmětech různou úroveň. Používané metody a formy práce jsou v některých hodinách pro žáky zajímavé, pestré a přirozeným způsobem u nich prohlubují zájem vzdělávat se. V některých naopak převaha frontálního způsobu vedení hodin a učení stereotypním, pro žáky nezajímavým způsobem, je nemotivovaly k aktivitě a zájmu o výuku.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Kateřina Žežulová	Mgr. Kateřina Žežulová, v. r.
Členka týmu	Mgr. Eva Škodová	Mgr. Eva Škodová, v. r.
Členka týmu	Mgr. Jana Richterová	Mgr. Jana Richterová, v. r.

V Chrudimi dne 23. května 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Čáslavská 973, 537 01 Chrudim. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 6. června 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
PhDr. Igor Kloss, ředitel školy	PhDr. Igor Kloss, v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-06-30	J1-1016/05-5172
Školská rada	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.